

DE STER

HALF-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT VAN DE
HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN. OPGERICHT IN 1896

Wij gelooven in de letterlijke vergadering van Israël en de herstelling der Tien Stammen; dat Zion zal gebouwd worden op het westelijk vasteland, dat Christus persoonlijk op de aarde zal regeeren en dat de aarde vernieuwd zal worden en hare paradijsheerlijkheid zal ontvangen. 10de Geloofs-Artikel.

De Mormoonsche leerstelling der Godheid.

Door B. H. ROBERTS.

(*Vervolg van blz. 133.*)

II.

De éénheid van God.

Er zijn eenige schriftuurlijke uitdrukkingen te overwegen, welke over de „éénheid” van God spreken.

Handelende over de vragen, welke de vroegere Christelijke kerk beoerden, aangaande het eten van hetgeen den afgoden geofferd werd, zegt Paulus: „Wij weten dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen ander God is dan één.” Bovendien maakte Jezus zelf deze eigenaardige uitdrukking, dat is, eigenaardig totdat men het verstaat: „Ik en mijn Vader zijn één;” en zoo sterk zijn zij één, dat Hij zeide: „Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien.” * * * Geloofst gij niet dat ik in den Vader ben en de Vader in Mij?” (Joh. 14 : 9 en 10).

Dientengevolge dachten onze wijsgeeren, en in 't bijzonder zij die leefden ten tijde van het formuleeren der tegenwoordige geloofsbelijdenis betreffende God, dat door de een of andere goocheltoer of iets anders, zij de drie Goden, — de Vader, de Zoon en den Heiligen Geest — moesten doen oplossen tot één persoon, één wezen; en daartoe zetten ze hunne scherpzinnigheid in actie om dat te bewerken. Laat ons voor die gebezigde taal eens een redelijker uitleg zoeken. Ik verwijs u weder naar de passage in Paulus' brieven met betrekking tot daar zijnde „geen ander God dan één.” Onmiddellijk volgen op hetgeen ik heb gelezen, deze woorden: „Want hoewel daar ook zijn die Goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde (gelijk er vele Goden en vele Heeren zijn), nochtans hebben wij maar éenen God, den Vader, uit welke alle dingen zijn en wij tot Hem, en maar éenen Heere, Jezus Christus, door welke alle dingen zijn en wij door Hem” (1 Cor. 8 : 4—6).

Nu begin ik te begrijpen. „Tot ons“, dat is, behoorende tot ons, „is er maar éenen God.“ Precies als tot den Engelschen onderdaan er maar een soeverein is, zoo is er „tot ons“ geen ander God dan één.

Maar dat spreekt de aanwezigheid van andere goden niet tegen, evenmin als door den Engelschman, die maar één soeverein erkend, het bestaan van andere regeerders over andere staten kan worden tegengesproken.

Terwijl aan de eene hand verklaard wordt, dat er „tot ons geen andere God dan één“ is, zegt de passage duidelijk dat er „vele Goden en vele Heeren zijn“, en het is slechts een aanmatiging der sectarische predikanten, wanneer zij zeggen dat dit verwijst naar de heidensche afgoden.

Ook zullen wij hulp vinden in de volgende passages in het 14e hoofdstuk van Johannes: „In dien dag zult gij bekennen dat ik in Mijnen Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u.“

Schenk uwe aandacht aan deze laatste schriftuurplaats, vraag ik u. „Ik in u“, en „gij in Mij“, zoo goed als Jezus in de Vader zijnde. Deze eenheid die tusschen God den Vader en God den Zoon bestaat, kan niets meer zijn dan dit: dat Jezus zich bewust was van de inwonende tegenwoordigheid des Vaders Geest in Hem, daarom sprak Hij van Zichzelve en de Vader als één zijnde, en de Vader in Hem doet de werken.

Maar merkt wel op: niet slechts hadden de discipelen te weten dat de Vader in Hem was, dat is in Christus, en dat Jezus in den Vader was, maar de discipelen moesten evenzoo in Christus zijn. Op welke wijze? Jezus zelf heeft de oplossing gegeven. Toen het ernstig uur van Zijne berechting naderde, en de bittere kelk tot den laatsten droppeel geleedigd worden moest, zocht Jezus God in gebed alleen, en in dat gebed vroeg Hij om kracht van den Vader niet voor zichzelf alleen, doch ook voor Zijne discipelen. Hij zeide:

„En Ik ben niet meer in de wereld, maar dezen zijn in de wereld, en Ik kom tot U, Heilige Vader, bewaar ze in Uw naam, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als Wij.“ (Joh. 17 : 11).

Nu begin ik het mysterie van die „éénheid“ te begrijpen.

Wat bedoelde Hij, toen Hij bad dat de discipelen, die God hem gegeven had, één zouden zijn, zooals Hij en de Vader één zijn? Denk daar een oogenblik over na, en terwijl gij dat doet, zal ik het volgende voorleggen:

„En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen die door hun woord in Mij gelooven zullen: opdat zij allen één zijn, gelijkertwijls Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in ons één zijn. (Joh. 17:20, 21). Wordt daar de persoonlijkheid van alle discipelen, wier opstanding en persoonlijke onsterfelijkheid hij voorgekend moet hebben, bedoeld? Zullen zij allen in één persoon opgelost worden, en dan dat ééne in Hem, of Hij in dat ééne versmolten worden, en dan de Vader vereenigd in de eenheid van die massa? Neen, duizendmalen neen, tot zulk eene voorstelling als dat. Maar zooals Jezus de inwonende Geest Gods in Zichzelve genoot, zoo wilde Hij dat diezelfde Geest zoude inwerken op Zijne discipelen, zoo goed als op diegenen die op hunne getuigenis zouden gelooven, in de tijden die komen zouden; en op deze wijze één in gedachte worden, één in willen en streven.

Het moeten zulke gedachten zijn geweest die Paulus noodzaakten, tot de Efeziërs te zeggen:

„Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader onzes Heeren Jezus Christus, uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genaamd wordt, opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijnen Geest in den inwendigen mensch, opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt; opdat gij ten volle kondet begrijpen met alle de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.“ (Ef. 3 : 14—19).

Zoo is dan deze éénheid geen éénheid des persoons, geen individueele éénheid, maar een éénheid van geest, van kennis, wijsheid, doel en wil, dat alles kan verhoogd worden en deelnemen aan de heilige natuur, totdat God zij alles in allen. Dat is de oplossing van het mysterie van de éénheid, beide der Godheid en der discipelen, voor wien Jezus bad.

III.

De meervoudigheid van Goden.

Er zijn onderscheidene andere artikelen, over dit gedeelte van het onderwerp, die belangrijk genoeg zouden zijn om te behandelen; doch ik moet een weinig attentie verleenen aan de beschuldigingen, die door sectarische predikanten tegen ons worden ingebracht, over het vraagstuk van de meervoudigheid van Goden.

Wij hebben reeds aangetoond, dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, drie aparte en onderscheidene personen zijn, en, zoover als de persoonlijkheid betreft, zijn zij drie Goden. Hun „éénheid“ bestaat in de bezieling van dezelfde gedachte; ook zijn zij één in kennis en in wijsheid, in willen en streven; maar individueel zijn zij drie, elk onderscheidbaar van den ander, en drie is meervoudig.

Nu, daarmee zijn we reeds een heel eind op weg om de meervoudigheid van Goden te bewijzen. Maar, als toevoeging, zou ik gaarne van onze vrienden willen weten — van de critiseerende predikanten, die over dit gedeelte van onze leer klagen — de bedoeling der volgende uitdrukkingen, zorgvuldig van den Bijbel overgenomen.

„De Heere uw God is een God der Goden, en Heere der Heeren“ (Deut. 10 : 17); dat is van Mozes.

„De God der Goden, de Heere, de God der Goden, de Heere, die weet het. Israël zelf zal het ook weten.“ (Jozua 22 : 22); dat is van Jozua.

„Looft den God der Goden! * * * Looft den Heere der Heeren!“ (Psalm 136 : 2 en 3); dat is van David.

„En hij zal tegen den God der Goden wonderlijke dingen spreken.“ (Dan. 11 : 36); dat is van Daniël.

„Het Lam zal ze overwinnen (want het is een Heere der Heeren en een Koning der Koningen).“ Dat is van den geliefden discipel des Heeren — Johannes de Openbaarder. (Openb. 17 : 14).

Had ik zulke uitdrukkingen genomen, komende van de lippen der heidensche koningen of valsche profeten, die somtijds, voorgesteld worden

te spreken in den Bijbel, dan kondet gij de echtheid van zulke aanhalingen, welke ik tot ondersteuning van mijne leerstelling gebruik, betwijfelen; maar nu zij komen van profeten en erkende dienst-knechten van God, vraag ik hen, die onze leer becritiseeren betreffende de meervoudigheid van Goden, deze uitdrukkingen te weerleggen. Bovendien is daar het woord van Paulus, in zijn brief aan de Corinthiërs, al reeds aangehaald, waar hij zegt, „daar er vele Goden en vele Heeren zijn, in den hemel en op de aarde“^v. Waren zijne uitlatingen enkel bepaald tot diegenen welke Goden genoemd worden op aarde, dan was er grond om te gelooven, dat hij naar de heidensche afgoden verwees, en geen echte Goden; maar hij spreekt van die welke „Goden in den hemel zijn“ zoowel als op de aarde. Rechtstreeks in verband met dit denkbeeld is de volgende passage van de psalm van de profeet, David.

„God staat in de vergadering Godes, Hij oordeelt in het midden der Goden.“ (Psalm 82 : 1). Dezen zijn ongetwijfeld de Goden in den hemel naar wien Paulus verwijst, onder wien de God, waarover gesproken wordt, staat; onder wien Hij oordeelt. Dit is geen verwijzing naar de goden der heidenen, maar naar de Goden in den hemel, de waarachtige Goden. In deze zelfde psalm is ook de passage welke door den Heer Jezus Christus zelf wordt aangehaald: „Ik heb gezegd gij zijt Goden, en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten.“^w Ge herinnert u wel hoe zij op zekere gelegenheid Christus wilden steenigen, en hij hun gebod een oogenblik te wachten, want hij wilde hun daarover spreken. Hij zeide:

„Vele goede werken heb ik U getoond van den Vader, voor welke van die werken steenigt gij Mij?“ Hun antwoord was: „Voor een goed werk steenigen wij U niet; maar voor godslastering, omreden dat Gij een mensch, Uzelven God maakt.“^x

Wat een gelegenheid voor Jezus om hun het bestaan van slechts één God te leeren! Hoe gemakkelijk ook, als hij zoo gevoeld had kon hij omtrent zijn „menschelijke natuur“^y uitlegging gegeven hebben en ook over zijn „heilige natuur, en hun het onderscheid aangetoond hebben; want deze woorden zijn een spreekwijze van Christelijke twisteschrijvers geworden. Maar hij deed het niet. Integendeel, daarvan bevestigde hij de leer van meervoudigheid van Goden. Hij sprak tot hen aldus:

„Is er niet geschreven in uwe wet: ik heb gezegd, gij zijt Goden? Indien de wet die goden genaamd heeft, tot welken het woord Gods geschied is, en de schrift niet kan gebroken worden, zegt gijlieden tot Mij, dien de Vader geheiligt en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert God, omdat Ik gezegd heb; Ik ben Gods Zoon? Indien Ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo gelooft Mij niet. Maar indien Ik ze doe, en zoo ge Mij niet gelooft, zoo gelooft de werken.“^z

Hoogere autoriteit over deze vraag dan de Zone Gods zelve kan niet gevonden worden. Terwijl er veel meer kon en ongetwijfeld behoorde gezegd te worden over dezen tak van het onderwerp, moet ik het hierbij laten, omdat ik nog iets anders gedacht heb om voor u te brengen, over weer een ander deel van dit onderwerp; en dat is ons geloof in het bestaan der mogelijkheid, door vooruitgang, door ontwikkeling, door het doen van hetgeen Jezus Zijne discipelen heeft geboden

te doen — „Weest volmaakt gelijk uw Vader in den hemel volmaakt is” — en de zonen Gods kunnen ergens in de toekomst en ter gelegener tijd, rijze tot een waardigheid, welke de Vader en de Zoon reeds bereikt hebben.

IV.

De toekomstige mogelijkheden van den mensch.

Is er eenigen twijfel dat de menschen de zonen Gods zijn? Indien ik dacht dat er zoo iets in uwe gedachten was, zou ik u gaarne de woorden van een autoriteit over deze vraag voorlezen. Paulus, sprekende van den onbekenden God, voor wien de inwoners van Athene een altaar gebouwd hadden, zeide tot dezen:

„De God die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is***** heeft uit éenen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bescheiden hebbende de tijden te voren geordineerd, en de bepalingen van hunne woning; opdat zij den Heere zouden zoeken of zij Hem immers tasten en vinden mochten, hoewel Hij niet verre is van een iegelijk van ons. Want in Hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij, gelijk ook eenige van uwe poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook Zijn geslacht. Wij dan zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen, dat de Godheid goud zilver of steen gelijk zij, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn.” (Hand. 17 : 24—29).

Waarom mochten zij niet denken, dat de Godheid gelijk goud of zilver is, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn? Omdat in hun diezelfde heiligheid verborgen lag; hun verwantschap met God, moest hen beter geleerd hebben, dan om zich voor afgoden van hout of steen te buigen, het maaksel van menschenhanden.

„Gij zijt God's geslacht”, zeide de apostel. En David zeide, ook al eens te voren aangehaald: „Ik heb gezegd: gij zijt Goden, en gij zijt kinderen des Allerhoogsten.” Welke passage, het moet worden herinnerd, door Jezus bevestigd werd, zooals vroeger aangetoond, toen Hij haar, bij den tegenstand van de zijde der Joden, aanhaalde.

Is het een vreemde en godslasterlijke leerstelling dan, te denken dat de mensch ten laatste zal stijgen tot een waardigheid die de Vader reeds bereikt heeft? Is het „heidensch” te gelooven, dat het nageslacht ten slotte zal worden wat de ouders zijn? Mijn ziel verwondert zich waarom de mensch, bewust van de wonderlijke machten in zichzelf, dit gedeelte van onze leer betwijfeld. Bedenk voor een oogenblik, welk een vooruitgang de mensch maakt in de nauwe grenzen van dit leven. Beschouw hem als hij in de schoot der moeder ligt, enkel éen klomp georganiseerd, rood vleesch — een pas geboren kind? Daar zijn oogen, die weliswaar kunnen zien, doch ze kunnen geen voorwerpen onderscheiden; ooren die misschien hooren, maar de geluiden niet kunnen onderscheiden, handen zoo volmaakt als de uwe en de mijne, doch hulpelocs tevens; voeten en ledematen, doch deze zijn niet in staat het gewicht van het lichaam te dragen, veel minder nog te loopen. Daar ligt een mensch in embryo, 1) maar hoe hulpbehoevend. En toch

1) Kiem, onvoldragen vrucht.

binnen den tijd van zeventig jaren, door de wonderbaarlijke werking van die wondervolle macht in dat kleine klompje vleesch, wat kan er dan geen verandering gewrocht worden? Van dat hulpbehoevende kindje kan een Demosthenes groeien, of een Cicero, of een Pit, of Burke, of Fox, of Webster, die senatoren zal verplichten naar hem te luisteren, en door zijn meesterlijk verstand hunne intelligentie en hun wil beheerscht, en hen dwingt te denken langs de kanalen, die hij voor hen zal scheppen. Of zulk een kindje kan een Nebukadnezar, of een Napoleon worden, die keizerrijken zal oprichten, of de leiding zal geven aan de geschiedenis; vanaf zulk een begin kan hij worden een Lycurgus, een Solon, een Mozes, of een Justiniaan, die instellingen en wetten geven zal aan koninkrijken, keizerrijken en republieken; gelukkige, nog ongeborene millioenen in hun dag zegenend, en de gang der natien langs de paden van ordelijke vrede en heilzame vrijheid leidende. Van dat hulpelooze kindje kan een Michaël Angelo groeien, die uit een, uit de bergen genomen, vormlooze klomp steen een hemelsch visioen gaat verlevendigen, 't welk de aandacht zal trekken van volkeren, van generatie tot generatie, en hen in verrukking zal doen staan voor de goddelijke macht van dien man, die een, zoo nabij mogelijk natuurgetrouw beeld geschapen heeft. Of een Mozart, of Beethoven, of een Handel, kan zich ontplooiën uit dat schepseltje, en dan van uit de stilte die schoone melodiën en rijke accoorden voortbrengen, die de ziel van uit hare enge plaats verheft en haar een oogenblik verblijf schenkt met de Goden.

Van dat roode vleeschvormpje kan een machtigen geest komen, die het roer van staat in handen zal krijgen, en in moeitevolle tijden de natie een weg zal wijzen, en haar ten slotte in behouden haven van vrede laat ankeren en haar laat genieten van voorspoed en geluk, haar zelfs met eer bekroont, een eerbare plaats verschafft onder de natien der aarde, terwijl hij, de redder van zijn land, de zegeningen zijner landslieden oogst.

En dat alles kan door iemand in dit leven gedaan worden? Neen, het is alreeds volbracht geworden, tusschen de wieg en het graf, binnen den tijd van een kort leven. Wat kan dan niet tot stand gebracht worden in de eeuwigheid, door een dier godmensen? Verwijder het evenement des doods van zijn weg; of 'betër nog, beschouw hem van den dood verzezen; en geef hem, in de volle ontplooiing zijner manbaarheid, onsterfelijkheid, eindeloos bestaan; wat kunnen wij niet hopen, dat hij in staat zal zijn te volbrengen?

Welke grenzen kunt ge trekken, opdat ge het einde van zijn ontwikkeling kunt opmerken, van zijn vooruitgang?

Zijn er merkbare grenzen? Waarom zou men aan eenige begrensdbheid denken? Staat de onsterfelijkheid aan den mensch toe en God tot zijn gids, wat staat hem dan in den weg tot intellectueele, moreele, en geestelijke ontwikkeling? Indien in het korte bestek van 't sterfelijk leven, er menscher zijn, die van hun kinderstaat opklimmen en tot meesters over de elementen, van water en vuur, aarde en lucht, zoodat ze die bijna als goden beheerschen; wat kan dan niet gewrocht worden of mogelijk zijn in eenige honderden van jaren of duizenden of millioenen jaren? Tot welk een hoogte, heerlijkheid en macht kan de

mensch niet stijgen? Het is nutteloos den mensch heden nog te vragen tevreden te zijn met de oude sectarische ideeën van 's menschen toekomstig leven, waar hij op zijn best kan behooren tot een op harpen tokkelende, musicerende en zingende schare, zingende tot de eer en heerlijkheid van een onstoffelijk, vormloos, ongevoelig, onbelangrijk, onbegrijpelijk God.

Zulke bestaans-beschouwingen, stellen de verlangens van de intelligente of geestelijk gezinde mensch niet langer tevreden. 1)

Over dit onderwerp spreekt Sir Robert Ball, de groote Engelsche sterrekundige en wetenschappelijk man, over wien met achting wordt gesproken als zijnde „een persoon met bijzondere kunde om de wetenschap te populariseeren zonder haar te verlagen”, als volgt:

De bokende gedachte, dat de mensch, eenmaal het lichaam ontvlucht zijnde, niets anders doet dan op een wolk zitten, psalmzinnende tot lof van een God (wiens heerlijkheid zoo volmaakt is, dat Hij tevreden kon zijn als de mensch in 't geheel niet bestond) berust op geen enkel bewijs, hetzij rede of openbaring en schijnt ons te zijn ontstaan, of van 's menschen bittere teleurstelling van het vele tobben en zwoegen en ellend en zijn begrip van genoegens, of van de erfelijke Aziatische afkeer van inspanning. Waarom zouden we niet altijd werken, evenals nu? Indien de mensch nogmaals leven kan, en in dat nieuwe leven groeien en zichzelf inspannen kan om de verborgene, doch noodzakelijke doeleinden van den schepper uit te voeren, dan kan zijn bestaan werkelijk eenig gewicht hebben, en de geringe beteekenis van zijn plaats van oorsprong worden vergeten. Want hij heeft een erfelijke eigenschap, welke niet behoort, zoover het verstand het zien kan, tot die dingen, die onontwikkeld moeten blijven; hij is bekwaam tot inspanning, en in en door die inspanning wordt hij niet enkel grooter, maar voegt macht toe aan een onbezield ding als zijn eigen lichaam.

Wat zou het zijn als de macht der inspanning langzamerhand verhoogd zou worden totdat de mensch, nu een weinig hooger staande dan de aap, een werkelijk groot wezen wordt? (Slot volgt.)

Hooge waardeering van Mormonisme.

Wij nemen uit de *Deseret News* van 7 April l.l. het volgende verslag over:

Na de Maandagmiddagvergadering van de algemeene conferentie in den tabernakel te Salt Lake City, werd een groep van algemeene kerkautoriteiten en ongeveer 100 anderen, welke in het auditorium gebleven waren, toegesproken door William Jennings Bryan en Senator Robert L. Owen van Oklahoma.

Genoemde heeren hadden de juist geëindigde samenkomst bijgewoond. Hunne tegenwoordigheid was opgemerkt en er was even op gezinspeeld geworden, doch zij waren daar slechts als bezoekers en onthielden zich van deelname. Nadat het dankgebed geëindigd was en de dichte menigte de tabernakel had verlaten, geleidde Ouderling Stephen L. Richards de aanzienlijke bezoekers naar het spreekgestoelte, teneinde hen per-

1) Zelfculture, Maart 1899.)

soonlijk aan President Heber J. Grant en andere kerk-autoriteiten voor te stellen. De kennismaking was zeer hartelijk, waarna President Grant het idee opperde dat een orgelvoordracht gegeven zou worden; de staatsmannen verheugden zich daarin en Prof. Tracy Y. Cannon speelde twee uitgelezen nummers, „Evening Song” door Johnston, en „Maestoso” door McDowell.

Mr. Bryan en Senator Owen werden daarna verzocht een enkel woord te spreken.

Mr. Bryan beantwoordde de uitnodiging door Senator Owen te verzoeken de eerste spreker te willen zijn, waaraan deze voldeed. Hij zeide, dat hij eene werkelijke inspiratie had ontvangen van de redesvoeringen, welke hij dezen middag had gehoord. Nimmer, zeide hij, heb ik zulk eene godsdienstige bijeenkomst gezien. De geestdrift van het volk, vergaderd in zulk eene eerbiedige bijeenkomst, was verheven en hij bewonderde de toepassing van de leeringen van het Evangelie in het leven van de Heiligen der Laatste Dagen, zeide hij.

Mr. Bryan zeide, dat hij zou trachten om de waarheden, welke hij hier had hooren uiteenzetten, mee te dragen in den loop van zijn leven en hij geloofde dat door hem vele menschen de waarheid aangaande „Mormonisme” zouden vernemen, want hij zou pogen, de duidelijke waarheden, welke hij had gehoord, weer te geven, aan hen waarmede hij in betrekking staat. Mr. Bryan zeide, dat hij getwijfeld had om naar Salt Lake City te komen. Hem was gevraagd geworden om Maandag in Los Angeles te spreken, doch hij had toegegeven aan een gril en was naar Salt Lake gegaan; hij wist toen niet waarom. Maar nu, zeide hij, geloofde hij dat het door goddelijke voorzienigheid was. In elk geval, zeide hij, had hij waarheden gehoord, welke een diepen indruk op zijn gemoed gemaakt hadden en nu hij „Mormonisme” had hooren uitleggen, achtte hij zich beter in staat zijn werk in de wereld te verrichten. In 't bijzonder, zeide Mr. Bryan, ben ik onder den indruk van het „Mormoonsche” geloof in de persoonlijkheid van God. Het is een schoon geloof, zeide hij, een geloof waarvan de vruchten door de wereld genoten kunnen worden. Hij verwees eveneens naar de toepassing van het Evangelie in het leven van het „Mormoonsche” volk en zeide, dat zulke beginselen, toegepast op de wereldproblemen, de moeilijkheden, waardoor de wereld beroerd wordt, zouden oplossen. Ook wees hij op de hooge zedelijkheidsstandaard, als ontvouwd door een der sprekers, en, zeide hij, de beginselen er van zouden in practijk moeten worden gebracht in het leven van alle menschen.

Ten slotte zij gezegd, dat de woorden van waardeering voor het geloof van het „Mormoonsche” volk, door dezen grooten staatsman gesproken, een diepen indruk nalieten bij allen die ze hoorden.

DE STER.

Nederlandsch Orgaan van de Heiligen der Laatste Dagen.

Redactie:
J. A. BUTTERWORTH.

Assistent:
J. J. VAN LANGEVELD.

Was Joseph Smith een Profeet?

Was Joseph Smith een profeet? Ik zou zeggen „neen”, antwoordt de wereld. „Joseph Smith was een dweper, een kwakzalver, een waarzegger, een hervormer zoo ge wilt, doch een profeet? Neen, neen, neen! In het private leven was hij een dief, een paardendief, een veeeroover, een brandstichter, en alles wat een behoorlijk mensch niet zou zijn; en in Missouri werd hij voor het gerecht gebracht om zich te verantwoorden tegenover de beschuldiging van verraad, moord, brandstichting, inbraak, berooving, diefstal en meineed, alles in één rechtszaak.” Dat zijn onschuld bewezen werd, is een feit, dat bij de wereld niet in aanmerking komt, voor haar is het voldoende, dat hij voor het gerecht werd gebracht. Oordeelende volgens zijn niet-Mormoonsche tijdgenooten, was Joseph Smith de duivel in eigen persoon.

Veronderstel, dat wij Joseph Smith eens even voor een eerlijk gerecht plaatsen. Persoonlijk is hij niet hier om zichzelf te verdedigen, doch laat zijne werken voor hem spreken. Hij verschijnt voor het eerst op het tooneel in Manchester, Ontario County, New-York, waar hij verklaarde dat hemelsche wezens hem verschenen waren en met hem gesproken hadden. Hij was toen slechts een jongen van veertienjarige leeftijd. Drie jaren later, een engel, Moroni genaamd, bezocht hem. Het was na dit bezoek, dat Joseph begon te profeteeren en zijn profetie hield in, dat na vier jaren een boek uit den grond zou voortkomen, dat later in de wereld zou worden uitgegeven.

Was Joseph Smith een profeet? In de lente van het jaar 1830 zag het boek het licht onder den titel van „Het Boek van Mormon”. Hoe kou Joseph Smith er iets van geweten hebben zeven jaren van te voren? Wat antwoordt gij hierop? „O, gemakkelijk genoeg, in aanmerking genomen, dat hij zelf bij het schrijven van het boek betrokken was.” Vergeet echter niet, dat het punt is: Was hij een profeet? Toen het boek was uitgegeven, was Joseph Smith nog slechts vier-en-twintig jaren oud, een ongeleerden boerenknaap, zooals zijne tijdgenooten hem noemden, en toch gaf hij aan de wereld een boek, welks weerga nog nimmer geschreven was geworden en, in een zeker gedeelte van dat boek wordt gezegd, dat de dag zou komen, wanneer de menschen minachtend zouden zeggen: „Een Bijbel, een Bijbel, wij hebben eenen Bijbel en er kan geen anderen Bijbel zijn.” Wat zegt gij nu? Was Joseph Smith een profeet; verondersteld zelfs dat hij, zooals de wereld zegt, het boek zelf schreef?

De geschiedenis van de Vereenigde Staten noemt Joseph Smith een hervormer. Een hervormer richt gewoonlijk eene kerk op. Dowie, de tweede Elia, was een hervormer. Waar is hij nu? Piggott, waar is hij?

Waar zijn al de hervormers van de negentiende eeuw, of wat meer zegt, waar zijn hunne kerken?

Joseph Smith richtte een Kerk op op 6 April 1830. Volg haar geschiedenis. Zij zag het bestaan in Fayette, Seneca County, New-York. Ongehoorde vervolging werd al dadelijk haar deel. Zij trok van staat tot staat, zich ten slotte vestigende in Missouri. Doch ook daar deed het gepeupel haar geweld aan, en plunderingen en koelbloedige moordpartijen dreef de heiligen wederom voort en nu zochten zij bescherming in Illinois. In 't vroege voorjaar van 1838, toen het meer dan levensgevaarlijk was voor een heilige om in Jackson County, Missouri, gezien te worden, profeteerde Joseph Smith in 't openbaar, dat één van de ouderlingen daar eene redevoering zou houden nog vóór het jaar tenj einde zou zijn. Op Zaterdag 3 November 1838 werden Joseph Smith en andere Mormoonsche ouderlingen gevankelijk weggevoerd van Clay naar Jackson County, en op Zondag 4 November vervulde de profeet zijn eigen profetie door het houden van eene predikatie over geloof, bekeering en doop voor een gezelschap van dames en heeren, die tezamen gekomen waren met het doel om den Mormoonschen profeet te zien. Was Joseph Smith een profeet?

Op 8 Juli 1838 zeide Joseph Smith, dat de Twaalven (apostelen) op 26 April var het volgend jaar afscheid van de heiligen zouden nemen, en dat dit geschiedt zou op de plek grond, die toegewijd was voor het bouwen van een tempel in de Far West. Op 5 April 1839 kwam een man, Bogart genaamd, en nog een aantal anderen, tot eene zekere Ouderling Theodore Turley en zeide: „Als redelijk man zult gij uw aanspraak moeten opgeven dat Joseph Smith een profeet en een geïnspireerd man is; de Twaalf zijn verspreid over de gansche aarde; laat hen hier komen, als zij durven: indien zij komen, zullen zij vermoord worden. Als deze voorspelling niet vervuld kan worden, zult gij uw geloof moeten opgeven. Het is met deze juist als met al de anderen van Joseph Smith's profetieën.“ En toch, op 26 April 1839, 's morgens om drie uur van den voorspelden dag werd op den tempelgrond een conferentie gehouden, waar zeven van de Twaalf Apostelen tegenwoordig waren, na welke conferentie, zij daar op de plek, toegewijd voor het bouwen van den tempel, afscheid namen van de heiligen en hunne zedingsreis aanvingen, teneinde over de groote wateren te trekken. Was Joseph Smith een profeet?

Op 25 December 1832 voorspelde Joseph Smith den burgeroorlog, waaronder Amerika te lijden zou hebben. In 1851 werd deze profetie in Engeland uitgegeven en aan de wereld bekend gemaakt en eerst tien jaar later brak die oorlog uit; maar toch, het gebeurde.

Op 6 Augustus 1842 profeteerde Joseph Smith dat de heiligen aanhoudend vervolging zouden te verduren hebben en ten slotte verdreven zouden worden naar het Rotsgebergte, daar steden zouden bouwen en tot een machtig volk worden. De heiligen woonden in dien tijd in de staat Illinois, in de prachtige stad Nauvoo. Jackson County, Missouri, was door de profeet aangewezen als de plaats, waar hun Zionstad gebouwd zou worden, en waar dan ook de plek voor hunne tempel was toegewijd geworden. En de heiligen zagen dan ook naar niets meer uit dan naar

den tijd dat zij naar Missouri, het land hunner erfenis, zouden kunnen wederkeeren: en toch — hier was hun profeet, hen voorspellende dat zij meer dan duizend mijlen ver door eene schroeijende woestijn zouden trekken en hen aanzeggende, dat zij daar een aanmerkelijken tijd zouden hebben te verblijven. Gewis had hun profeet voor dezen keer zich vergist, Iemand zeide tot hem: „En gij? Waar zult gij zijn?” „O, ik zal daar niet zijn,” antwoordde hij. Twee jaren later werd de profeet in koelen bloede vermoord; vier jaren later werden de heiligen wederom uit hunne schoone tehuzen verdreven en waar trokken zij heen? Zie in uw encyclopaedie. Lees: „De Mormonen zijn een volk, dat leeft in het Rotsgebergte”, enz. Ja, het is volkomen juist, volgens den weg welke de profeet voorspelde. Was hij dan abuis, toen hij zeide dat de heiligen in Missouri zouden vergaderen? Wacht: dat kan een van zijn vooralsnog onvervulde profetiën zijn. Hoe dit ook zij, een feit is, dat de heiligen nog steeds uitzien naar den tijd, dat zij naar Missouri zullen terugkeeren, en als Joseph Smith geen profeet was, dan heeft hij het toch bijzonder juist „geraden”, toen hij zeide dat de heiligen naar het Rotsgebergte zouden gaan.

In Mei 1843, sprekende met Rechter Stephen A. Douglas, en op zijn verzoek hem een kort overzicht gevende van de vervolgingen in Missouri, zeide Joseph Smith: „Rechter, gij zult streven naar het presidentschap van de Vereenigde Staten, en, als gij ooit uw hand keert tegen de Heiligen der Laatste Dagen, zult gij het gewicht van de hand van den Almachtige op u voelen rusten; en gij zult leven om te zien en te weten dat ik de waarheid tot u getuigd hebt, want dit gesprek zult gij uw leven lang niet vergeten.” Streefde Douglas naar het presidentschap? Wie volgde Abraham Lincoln op van 1858—1860? Gebruikte Douglas zijn invloed tegen de Heiligen der Laatste Dagen, denkend; daardoor populair te worden? Was hij verlaten door zijne vrienden en stierf hij als een in zijn verwachtingen teleurgesteld man? Laat de geschiedenis antwoorden.

Is het noodig dat ik verder ga? Jeremia 28 : 9 zegt: „Als het woord van dien Profeet komt, dan zal die Profeet bekend worden, dat de Heere hem in waarheid gezonden heeft.” Er is geen noodzakelijkheid om mijn woord voor waar te aanvaarden, wanneer ik zeg, dat ik weet dat Joseph Smith een profeet was. Doe zooals ik deed; onderzoek voor uzelve! Telkens en telkens weer heeft Joseph Smith gebeurtenissen voorspeld, wier vervulling hij zelf niet beleefde, en ten slotte, na zijne getuigenis verzegeld te hebben met zijn bloed — de grootste smet op den goeden naam van Illinois — om van verder bewijs voor zijne profetische roeping af te zien, rolt het werk, door hem begonnen, nog steeds voort, de tegenwerking en vijandschap der menschen ten spijt. Ik zeg u, Joseph Smith was een waar profeet van den levenden God, en ik weet het, want Jeremia's proef is op zijn leven en profetiën toegepast en heeft niet gefaald.

Ogden, Utah.

MOLLIE HIGGINSON.

Een Pionier-Geschiedenis.

Door ROBERT AVESON.

In het jaar 1864 woonde in het graafschap Wiltshire, in Engeland, een eerlijk, vlijtig man, George Davis, met zijne getrouwe echtgenoot. Zij waren de gelukkige ouders van vier kinderen — twee jongens en twee meisjes. Broeder Davis en zijne vrouw waren standvastige leden der Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en door hunne matige levenswijze wisten zij voldoende middelen te besparen om naar de frontier 1) te emigreeren, vanwaar de heiligen de vlakten overtrokken. De tijd, waarop zij zouden vertrekken, was zeer nabij, en zoo verkochten zij hunne meubelen en maakten zich klaar voor de reis. Juist voor het vertrek werden zij uitgenoodigd nog een paar dagen bij bloedverwanten te komen doorbrengen, welke op een paar mijlen afstand van hun tehuis woonden. Zij hadden hutten gehuurd op het zeilschip „Hudson“, dat bestemd was om uit te varen in het laatste gedeelte van Mei van dat jaar. Toen zij echter bij hunne familie waren, ontvingen zij bericht van het hoofdkantoor der zending te Liverpool, dat het vertrek van de „Hudson“ voor een paar dagen was uitgesteld, wat oorzaak was dat zij wat langer bij hunne betrekkingen konden verwijlen. De verandering der datum van afvaart scheen hun onfortuinlijk te zullen worden, alhoewel dit ook voor hun bestwil beschouwd kon worden. Hun jongste kind was ziek geworden en op den namiddag vóór hun vertrek, stierf het wicht. Dit verocrsaakte geene geringe ontsteltenis, daar zij niet konden blijven om de begrafenis bij te wonen, wijl zij alsdan niet op tijd aan boord van het schip konden zijn.

„Wij moesten hier blijven om ons kind de laatste eer te bewijzen,“ zeide de liefhebbende moeder.

„O, ik zou het zoo gaarne doen,“ antwoordde de bedroefde vader, „maar het is onmogelijk. De hutten op het vaartuig zijn besproken en het schip zal niet op ons wachten. Laten wij maatregelen treffen met onze familie, zoodat zij de zorg voor de teraardebestelling van het kind op zich neemt.“

Dien avond regelde zij zoo goed mogelijk de begrafenis-aangelegenheden, doch de lezer kan zich voorstellen hoe weinig slaap den daaropvolgenden nacht door de ouders genoten werd.

Den volgenden morgen waren zij al vroeg op. Het hart der moeder was gebroken, de vader was zeer bedroefd en de overige kinderen schreiden van smart. Het was spoedig tijd om afscheid van het gestorven wicht en van hunne bloedverwanten te nemen. Met tranen in de oogen knielde zuster Davis neder naast het stoffelijk overschot van haar kind en kuste de kleine wangetjes en handjes.

Terwijl ik dit gedeelte van mijn verhaal schrijf, herinner ik mij een zeer aandoenlijk, geestelijk lied uit ons Zondagschool-zangboek, waarvan twee verzer als volgt luiden :

1) De plaats vanwaar de reis verder te voet of per ossewagen moest worden voortgezet.

Jezus, mijn Hoofd en Heer;
 Leid mij tot U,
 O, sterk mij immermeer,
 Leid mij tot U.
 Houdt mij in 't rechte spoor
 Licht dag en nacht mij voor
 Heel 't aardschc leven door,
 Leid mij tot U.

Als 't uur van sterven slaat,
 Leid mij tot U,
 Wees Gij mijn toeverlaat,
 Leid mij tot U.
 Dat uw genadewoord
 Dan door mij word' gehoord:
 „Ga in in 't hemellood,”
 Leid mij tot U.

Toen de tijd daar was om naar den trein te gaan, boog broeder Davis zich tot zijn vrouw terneder, kuste haar en zeide:

„Kom, lieve, dit is eene zware beproeving, doch wij moeten gaan. Wij hebben voor onze lieve kleine gedaan wat wij konden.”

Zij gaven nog een afscheidskus aan de doode, zeiden vaarwel tot hunne bloedverwanten en vertrokken naar het spoorweg-station.

Na een reis van zes weken en vier dagen, landden zij den 19den Juli veilig en wel in New-York, en zette vandaar hunne reis verder per trein voort, waarna zij op 2 Augustus van dat jaar het dorp Wyoming — het frontier — bereikte. Niets van belang was tot nog toe op hunne reis voorgevallen. Zij begonnen zich juist een weinig te herstellen van hunne droevige gevoelens, veroorzaakt door het verlies van hun kind, toen een andere treurige beproeving hun deel werd.

De emigranten waren onderhevig aan verschillende soorten van ziekten, zooals bergkoorts, cholera, dysenterie enz. In die dagen was op lange reizen het comfort maar zeer schaarsch; men dacht zelfs niet aan de gemakken van den tegenwoordigen tijd. Wanneer ziekte kwam, kon niet naar een dokter of apotheker worden gegaan. Het vereischte groot geloof, zelfs voor de geharde en sterke, om de moeilijkheden van het prairieleven te kunnen doorstaan. Het brood werd gebakken in een braadpan, op een vuur, bestaande uit „buffalo chips”, kreupelhout en takken van boomen. Zoodanig was het kampleven. Er waren vele pijnlijke beproevingen en moeilijkheden op den weg.

Arme George Davis! Eene ernstige ziekte tastte zijne levensgezellin aan, een aanval van dysenterie, welke gewoonlijk slechts een paar dagen duurde. De beproeving was zwaar, toen zij van hun klein kindje moeste scheiden, maar het was inderdaad te pijnlijk om zijne geliefde echtgenoot in de armen des doods te zien. Hij deed alles wat mogelijk was om haar bij te staan in haar stervenden toestand. Sommige zusters van naburige kampwagens boden vrijwillig hulp aan, doch zij was te ziek, te veel verzwakt, dan dat menschelijke hulp nog baten kon.

En wat de zaak nog droeviger maakte, was dat zijn jongste zoontje eveneens door dezelfde ziekte was aangetast, doch de vader vermoedde niet dat het ook met hem zoo ernstig gesteld was. De jongen was in een ander gedeelte der wagen nedergelegd en met zwakke stem riep hij zoo luid als hij kon:

„Paatje, Paatje!”

De zoo zwaar beproefde vader wendde zich tot hem en zich over hem heen buigend, vroeg hij:

„Wat wenscht ge, Bennie?”

Fluisterend in zijns vaders oor, zeide hij:

„Ik zou zoo graag wat soep hebben, Paatje.”

„Blijf voor een klein poosje stil liggen, mijn jongen, en dan zal Paatje je wat soep brengen.”

Broeder Davis keerde daarna terug tot zijne vrouw die met zeer zwakke stem tot hem zeide:

„Ik gevoel, dat ik u ga verlaten, George; draag zorg voor de kinderen.”

„O, Nelly, spreek zoo niet. Wat zal er zonder u van mij worden? Laat mij met u bidden.”

Hij zond een gebed op tot zijn Hemelsche Vader, om haar leven te sparen, al ware het slechts ter wille van haar kinderen. Toen zijn gebed geëindigd was, keerde hij zich tot zijn geliefde vrouw — zij blies de laatste adem uit. Het was een vreeslijk droef tafereel. George was troosteloos; zijn twee andere kinderen waren bij het afsterven tegenwoordig, de tranen rolden hen over de wangen.

We kunnen ons de gevoelens indenken van een liefhebbend vader, beroofd zijnde van een getrouwe levensgezellin; ver, ver weg in de prairieën, op grooten afstand van stad of dorp.

In dien nacht was George zoo verbijsterd en verward door den dood van zijn vrouw, dat hij zijn zwaarte jongen bijna vergat. Doch toen het morgenlicht aanbrak, legde hij een vuur aan, bereidde wat soep en bracht het tot hem, zeggende:

„Hier, Bennie, is uw soep.”

Het was echter te laat — te laat; het kind streed zijn laatsten strijd.

„O, Bennie, Bennie,” kreet de wanhopige vader, „spreek nog een keer tot mij. Noem mij Paatje.”

Doch er kwam geen antwoord meer. De geest van den kleine was gevloten.

Dit was eene dubbele beproeving. Ternerder gedrukt door zulk een ramp, boog hij zijn hoofd en zeide:

„Wat heb ik gedaan, dat zulke zware slagen mij treffen moeten!”

Sommige van de kampbewoners verzamelden zich en trachtten hem te troosten. Doch op zulke gelegenheden echter missen woorden van sympathie en troost hare uitwerking.

* * *

Toebereidselen werden getroffen voor de teraardebestelling van vrouw en kind. Zij werden zij aan zij in één graf begraven. De begrafenisdienst was maar zeer kort en eenvoudig — geen muziek, geen bloemen, geen kist. De lichamen waren in een beddelaken gewikkeld en met een wollen deken bedekt. Het was een hartroerend tafereel — veler oogen waren vochtig, ja zelfs de oogen van de meest verharden waren door tranen verduisterd.

Mijn verhaal is nog niet ten einde. Er is wel eens gezegd, dat de halve wereld zich niet bewust is, welke beproevingen en moeilijkheden de andere helft heeft door te maken.

Vele dagen gingen voorbij eer Broeder Davis' gevoelens weer een weinig tot kalmte kwamen. Zijn twee hem nog overblijvende kinderen hingen hem nog meer dan vroeger aan en men kon hen altijd zien gaan

aan het hoofd van den stoet — de jongen aan den eenen kant en het meisje aan den anderen kant van den vader, hand in hand.

In het laatste gedeelte van October van dat jaar (1864) kwamen zij in Great Salt Lake City aan, en verondersteld wordt, dat zij naar Provo gingen, Broeder Davis was blij om in Zion te zijn. Figuurlijk gesproken gleed zijn levensbootje nu over effen water, doch het was slechts voor korten tijd.

Niet vele maanden gingen voorbij, toen hij weer eene zware beproeving had door te maken, — zijn jongen viel te water en verdronk.

Het eenig overblijvende kind — een meisje — groeide op tot volwassen vrouw en trad in het huwelijk.

Wat werd er van Broeder George? Mijn zegsman was niet in staat te weten te komen hoe het hem de gepasseerde halve eeuw gegaan is. Waarschijnlijk is evenwel, dat hij wederom huwde en weer eene familie verkreeg, want het laatste wat van hem gehoord werd, was dat hij weer trachtte eene andere levensgezellin te vinden.

Hoewel beproeving kwellen mag
Houdt stand, gij Heil'gen in 't verbond;
Eerlang zal de verrijzingsdag
Spreiden zijn levenslicht in 't rond.

Rijmpreekjes.

No. 35. Een Godsman.

Gij stichter der „Mormoonsche" Kerk, waart gij een Godsgezant? Gaaft gij, geleid door Hooger Hand, uw volgers Hemelsch Kerkverband, of was het menschenwerk? Was niet het hemelboogdak dicht, de bijbel-canon óók? Een hersenschim was uw „gezicht", niet waar? 't vervloog als rook!

„Neen, néén! het is geen droom geweest! Het was geen ziusbedrog! Ik sprák, ik zág, ik hóorde toch! En bovendien gevoel ik nóg dien gloed van licht en geest, die straalde van het Godenpaar dat mij in glans verscheen; en zou 'k dit loochenen, iets zóó klaar? Neen! duizendmalen, néén!"

Het werk, door Joseph Smith gesticht, werd schrikkelijk belaagd; zijn volgelingen zijn geplaagd, vervolgd, verdreven en verjaagd — heeft dat dat Werk ontwricht? Eer velt een kleine knaagdiertand den forschen eikeboom; eer stuit een zwakke menschenhand den donderenden stroom!

De Kerk, door Joseph Smith geplant, is eene stichting Gods; hecht op der openbaring rots, weerstaat zij 't leugengolfgeklots, dat zich er tegen kant. De stichter was een Man van God, zijn leer is 't Levensplan. 'k Ervoer dit in mijn levenslot, getuig er dankbaar van.

Salt Lake City, Utah.

FRANK I. KOOYMAN.

Buitengewone Vergadering.

Op Woensdagavond 5 Mei werd te Rotterdam eene buitengewone vergadering gehouden in „Het Blauwe Huis", Hillelaan 47. Sprekers waren

Pres. Corn. de Jong, Jac. J. van Langeveld en John A. Butterworth,
Onderwerp was: Is Mormonisme Christelijk? Aandachtig werd geluisterd
en bij het einde werden tractaten en boeken verspreid.

Conferentie-Aankondiging

De halfjaarlijksche Arnheemsche Conferentie zal gehouden worden op
Zondag 30 Mei a.s. Drie vergaderingen zijn uitgeschreven en wel 's mor-
gens om 10 en 's avonds om 7 uur in het Centraal Gebouw, Bakker-
straat 29 en 'smiddags om 2.30 in het Tempeliershuis (bovenzaal)
Bakkerstraat 60a. Leden, vrienden en zendelingen zijn vriendelijk uit-
genoodigd deze samenkomsten bij te wonen.

In Schuldbesef.

Daarom zijt gij niet te verontschul-
gen o mensch, wie gij zijt, die an-
deren oordeelt; want waarin gij een
ander oordeelt, veroordeelt gij uzel-
ven; want gij die anderen oordeelt
doet dezelfde dingen.

Paulus.

Alleen wijl ik mij zelf niet dan een zondaar wete,
Tot alle kwaad in staat, tot menig kwaad geneigd,
Een zondaar, in wiens hart herhaaldlijk afval dreigt,
Hoe braaf zijn schijn ook in den mond der wereld heette;
Een zondaar, dolend waar hij handelt, spreekt en zwijgt,
Doch kennend eigen aard, wat hij zich ook vermete,
En biddend God, dat Hij vergeve — niet vergeet! —
Waar 't in het diepst der ziel naar hemelreinheid hijgt;

Slechts daarom kan ik zonder wrok voorbij doen gaan,
Wat jegens mij het kind, de mensch zelfs heeft misdaan:
Hoe zou 'k dien schemer niet bij eigen duister dulden!

Neen, 't is bij ons geen grootheid, die vergeeft,
Geen reine hoogheid, die slechts in de Godheid leeft,
Alleen ons schuldbesef vergeeft der andren schulden.

JAN LIGTHART.

INHOUD.

De Mormoonsche leer- stelling der Godheid	Blz. 145	nis	Blz. 156
Hooge waardeering van Mormonisme	„ 151	Rijmpreekjes	„ 159
Was Joseph Smith een profeet?	„ 153	Buitengewoue vergade- ring	„ 159
Een Pionier-Geschiede- nis		Conferentie-Aankondiging..	160
		In Schuldbesef (Gedicht) „	160